

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economiul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Seldăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgheana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiunii, Hunedoara.

Prețul de prenumărare: pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.	DIRECTOR IOAN I. LAPĚDATU.	Taxa pentru inserțiuni: de spațiul unui cm ² câte 10 fileri.
Anul IX.	Sibiu, 16 Iunie 1907.	Nr. 24.

Concurența.

II.

În articolul de azi ne vom ocupa cu chestiunea concurenței ce se face băncilor noastre prin cele străine.

*

E lucru știut de toți că băncile străine în timpul din urmă fac băncilor noastre o concurență foarte simțitoare, prin unele locuri chiar periculoasă. Concurența aceasta se manifestă cu deosebire în două direcțiuni. Deoparte e concurența în creditele cambiale și în afacerile de bancă propriu zise, ce se face — aproape în fiecare oraș și orașel — prin institutelor de bani străine, locale, precum și prin sucursalele și agenturile băncilor mari din capitală. De altă parte e concurența în ramul afacerilor de credit hipotecar — și aceasta este cea mai simțitoare și mai periculoasă — ce ni-se face prin marile institute de credit fonciar din capitală și prin băncile săsești din Sibiu, ba chiar și de prin orașe mai mici.

Urmările concurenței de care vorbim, ne sunt îndeajuns cunoscute. În toate privințele ele sunt defavorabile pentru băncile noastre. Cu prea puține excepțiuni aproape întreagă clientela bună românească obvine în portofoliile cambiilor băncilor străine. Afacerile de bancă propriu zise cum sunt: încassări, plătiri, comisiuni etc., puține câte sunt, se fac iarăși aproape numai prin băncile altora. În sfârșit proprietățile de ceva valoare, proprietățile mai mari și mai regulate, cu puține excepțiuni, toate sunt legate la institutelor fonciare străine.

*

Pentru celce cunoaște afacerile de bancă la noi și la străini, nu va fi greu să găsească cauzele cari au provocat stările arătate mai sus. Rămânând întâiu la chestiunea concu-

renței în afacerile de credit cambial și alte afaceri de bancă, părerea noastră este că aceste cauze se reduc cu deosebire la două împrejurări: legăturile mai extinse de afaceri și mijloacele de credit mai ieftine și mai sigure ale băncilor străine. Aproape nu există — nici chiar între cele provinciale — bancă străină care să nu întrețină legături directe de reescont cu banca de emisiune și cu băncile mari din capitală, dela cari, tocmai sub pretextul că trebuie să lucreze într-o mare de străini, isbutesc a obține credite relativ mai ieftine și mai mari.

La noi însă aproape invers. Un străin ce a vizitat nu de mult institutelor noastre de bani, a rămas surprins în ce măsură neînsemnată se împărtășesc unele dintre băncile române de creditul băncii de emisiune. Motive serioase — zicea acel străin — după ce avusese prilej a face o comparație între băncile noastre și cele străine, cu greu s'ar putea afla și se miră cum de nu ne reclamăm partea ce ni-se cuvine la creditul comun al băncii de emisiune, provocând de ex. o interpelare în adunarea generală a aceleia. Lipsiți deci de ajutorul corespunzător al celui mai ieftin izvor de credit, ne vedem avizați la creditul băncilor noastre mari și a unora dintre cele străine, dela cari, orice s'ar zice, dar nu putem căpăta banul în condițiunile în cari îl capătă băncile străine dela izvoarele lor. Aceste din urmă mai totdeauna pot să lucreze cu 1/2—1% mai ieftin decât băncile noastre, ceea ce astăzi, când și cel mai modest client știe să-și facă socoteala dobânzii ce o plătește, e o diferență, un favor foarte mare.

În sfârșit pe lângă aceste cauze principale cari favorizează băncile străine față de ale noastre se mai pot înșiră și altele, adevărat nu notorice, dar totuși de efect. În rândul acestora am putea aminti: mulțimea

cea mare de agenți, tratamentul ademenitor al clientelei, sprijinul organelor administrative etc. etc., adecă, tot mijloace prin cari nu numai clienții cei buni și siguri, cărora li-se oferă banul din mai multe părți și-l pot alege pe cel mai ieftin, ei și dintre cei pe cari i-ar putea mulțumi și creditul băncilor noastre și cari nici la alții nu capătă banul mai ieftin, trec la băncile străine. Cât privește — în fine — oamenii de afaceri, comercianții și industriașii mai de samă, aceștia — cu prea puține excepțiuni — lucrează iarăș numai cu băncile străine. Așa fiind cutezăm a zice că nouă nu ne mai rămâne decât clientela de a doua mână.

*

În fața ăstorfel de stări, cari firește, nu ne pot fi nici de folos și nici de laudă, credința noastră este că, ca unor oameni de progres și viitor ni-se impune de urgență o încercare pentru îndreptarea situației. Iar mijloacele prin cari ne-am putea ajuta în împrejurările date, după modesta noastră părere ar putea fi cam următoarele:

a) mulțumindu-ne cu câștiguri mai mici, să facem toate reducerile posibile în dobânda împrumuturilor, pentruca pe calea aceasta să atragem la noi clientela de prima calitate, clientela bună și sigură;

b) să căutăm legături cu lumea de afaceri, comercianții și industriașii de pe pietele noastre prin cari să putem ajunge la un material cambial potrivit și preferit în circulațiune;

c) în relațiile noastre cu clientela de orice categorie să fim exacti, consecvenți, îngăduitori și cruțători și să nu ne bucurăm la câștiguri momentane mari, în detrimentul câștigurilor de durată, oricât de mici ar fi acestea;

d) să ne îmbunătățim și modernizăm tehnica și administrația de bancă, să ne întocmim rațional afacerile pentruca să putem arăta bilanțuri și rezultate din care să se vadă că ne înțelegem chemarea și prin cari să ne mărim vaza și să ne câștigăm încrederea cercurilor financiare și publicului creditor, și ce în fine este mai mult

e) să ne ferim a ne da cu totul tot pe mâna creditorilor, exhaustându-ne creditele acordate, pentrucă atunci ușor putem ajunge la arbitrara dispozițiune a lor; din contră să folosim creditele oferite cu competență și precauțiune așa încât și creditorii să fie avizați la materialul nostru și nu numai noi la creditul lor; ba chiar și materialul ce merge dela noi să fie bine ales și de model, iar scriptele noastre frumoase și distinse pentru

ca și pe calea aceasta să dovedim că suntem oameni destoinici și de rânduială.

*

Am auzit vorbindu-se adeseori de o bancă centrală de reescont ca de un mijloc prin care să putem lupta cu concurența străină. Cu privire la această chestie ne-am spus părerea. Într'un articol intitulat „Răspuns“ și publicat în Nr. 47 ex 1906 al acestei reviste am arătat că ne lipsesc chiar și mijloacele, deci puțința de a înființa o asemenea centrală. La acest loc și în legătură cu tema de azi numai atâta mai adăogăm că chiar având o astfel de centrală, aceea la rândul său numai așa s'ar putea susține față de creditorii ei, dacă am alimentat-o cu material de calitate neexceptionabilă și de formă aleasă. Un astfel de material se poate obține numai dela clienți buni și dela o bancă cu bună și corăspunzătoare rânduială, adecă cum cerem în mijloacele indicate mai sus. Deci chiar de nu s'ar începe acțiunea pentru susținerea concurenței străine dela mijloacele ce le propunem noi, de aceste totuș nu putem să nu ținem seamă.

În articolul următor vom trece la concurența împrumuturilor ipotecare.

I. I. L.

Vieța economică a Ungariei în ultimele patru decenii.

Iubileul de 40 de ani dela încoronarea Maiestății Sale ca rege apostolic al Ungariei, ce a fost sărbat în zilele trecute în țeara întreagă, a dat aproape tuturor organelor de publicitate din patria noastră prilej de a se ocupa fiecare în felul său și din punctul de vedere al intereselor, ce reprezintă, cu evenimentele petrecute în ultimele patru decenii pe toate terenele vieții publice a statului nostru.

Din concertul acesta general organele de specialitate economică și între acestea și modesta noastră Revistă au putut și poate lipsi cu atât mai puțin, cu cât dacă țara noastră a făcut dela introducerea erei constituționale incoace, sub înțeleapta domnie a Maiestății Sale, în adevăr progrese însemnate pe toate terenele, apoi progresele realizate în aceiaș perioadă pe terenul economic se pot numi, cu drept cuvânt, uriașe. Ce deosebire între acum și 1867! Atunci și în primii ani ai erei constituționale, țeară în care chiar și creditul public eră puțin dezvoltat, fără mijloace și căi de comunicațiune, lipsită de așezăminte financiare proprii, chemate a promovă și dezvoltă industria și comerțul, în starea cea mai primitivă și ele pe timpurile acelea, — astăzi Ungaria, după o muncă economică neconturbată de patru decenii, este o țeară, cu

finanțe ordonate, care dispune de numeroase instituții economice-financiare moderne și care în toți ramii de activitate economică este în continuu și vădit progres.

Nimic nu ilustrează mai evident avântul vieții economice a patriei noastre în ultimii 40 de ani, decât următoarele cifre statistice, ce le publică celebrul scriitor economist Dr. Alex. de Matlekovits în rubrica economică a unui număr recent al ziarului „Pester Lloyd”. Conform acestor date la anul 1870 suprafața teritoriului arabil al Ungariei (fără Croația și Slavonia) a fost de 9.931,000 hectare, azi este de 12.158,000 hectare; atunci ogoarele făceau 22·93% ale teritoriului arabil, azi abia 10·8%. În timpul dela 1870 — 1874 un hectar producea 8·78 hl, grâu, azi produce 15·92 hl.; 12·86 hl. orz, față de 18·59 hl.; 13·67 hl. ovăs, față de 24·6 hl.; 9·58 hl. porumb, față de 19·31 hl. Cultura plantelor de nutreț încă este în constantă creștere; în anii 1870/4 s'au cultivat plante de nutreț pe 252,000 hectare, azi se cultivă pe 873,000 hectare. Un progres însemnat se observă și la produsele miniere, a căror valoare a fost la 1886 K 44·4 mil., iar azi reprezintă 103 mil. Cărbuni s'au produs în 1870 11·3 mil. măji metrice, azi se produc 65 mil. măji metrice; fier la 1870 1·2 mil. măji metrice, azi 4·1 mil. măji. Industria Ungariei încă înaintează; numărul industriașilor arată în ultimul deceniu un spor de 26%, pe când populațiunea s'a înmulțit abia cu 10%. Numărul motoarelor cu vapori se ridică dela 15,372 din 1891 la 27,143 în 1903. Pe când în anul 1873 au existat abia 28 societăți pe acții pentru întreprinderi industriale cu un capital societar de K 53·3 mil. pe atunci până la 1903 numărul lor s'a urcat la 172 cu un capital de K 347 milioane. Mai bine reoglindează însă avântul economic al țării institutele de bani, (cassele de păstrare) la cari se concentrează economiile populațiunii și de unde se iau capitalurile necesare pentru producțiune. Capitalul propriu al institutelor de bani (bănci, institute hipotecare, casse de păstrare și însoțiri de credit) a fost la 1867 de K 21·5 mil. (cam cât fac acum capitalurile proprii ale institutelor de bani române!), azi se cifrează capitalul propriu al totalității institutelor de bani din Ungaria cu K 654 mil. Depozitele spre fructificare au crescut dela K 145 milioane câte au fost la 1867, la K 2166 mil. până la 1903; fără cele K 52·7 mil. depuse la Cassa de păstrare poștală. Suma cambiilor escontate a fost la finele anului 1867 de K 82 mil. și în anul 1903 K 1597·7 mil. Creditul statului asemenea a crescut în măsură însemnată și dacă la 1870 datele de stat au fost abia de K 663 milioane față de K 5,028 mil. în 1903, apoi nu trebuie perdut din vedere, că împrumuturile contractate s'au întrebuițat mare parte pentru investițiuni rentabile, cum sunt căile ferate. Ca dovadă eclatantă pentru desvoltarea favorabilă a creditului public al țării este, că pe când primul împrumut independent dela 1868 s'a contractat cu 8·07%, iar pentru marele împrumut de stat de K 306 mil. din 1873/4 s'a plătit 10·89%, pe atunci împrumutul în renta de coroane emis în anul 1902 a

costat abia 4·42%, iar împrumutul pentru regularea porților de fer 3·65%. De relevat mai sunt pe lângă acestea, cifrele, cari arată uriașa desvoltare a căilor ferate dela 1867 încoace; lungimea acestora a crescut din 1867 dela 2,285 km. la 17,703 km., numărul persoanelor transportate dela 3·4 mil. la 72·4 milioane, iar cantitatea mărfurilor transportate s'a urcat dela 2·9 mil. tone la 46·4 mil. tone.

Sunt numai câteva date fugitive acestea, culese în fuga condeiului, cari însă demonstrează deajuns, că deși un întreg complex de probleme economice își așteaptă încă rezolvarea, totuși în cei patruzeci de ani trecuți Ungaria a făcut în adevăr reale și mari progrese pe terenul economic.

Ce ne privește în special pe noi Români din țările coroanei ungare, primii ani ai erei constituționale au fost și pentru noi începutul unei noue ere, pe un teren cu totul neumblat pân'atunci, pe terenul economic-financiar. La 1872 a luat ființă, precum se știe, primul nostru institut de bani „Albina”, căreia i-au urmat în cursul celor aproape 4 decenii trecute, zeci de alte astfel de institute similare, răspândite în toate ținuturile locuite de poporul nostru, institute, cari prosperează an de an. Astăzi numărul acestor institute de bani, fără numărările tovărășii, cari au început a se înființa de vre-o 3—4 ani încoace, se poate evalua la 150, averea lor proprie la rotund K 21 mil., capitaluri străine (dar totuși românești) încredințate lor spre administrare la rotund K 65 mil., iar totalul activelor lor la circa K 130 mil., cifre, cari deși reprezintă numai o parte a forțelor materiale ale poporului nostru totuși denotă însemnatele progrese ce le-am realizat și noi în ultimii 40 de ani.

Al VIII-lea congres economic internațional.

(Continuare).

II.

Chestiunea muncitorilor.

Contele Iosif Mailáth a propus și congresul a primit următorul proiect de concluz:

... Esența chestiunii muncitorilor agricoli fiind de natură cu totul diferită de aceea a chestiunii muncitorilor industriali, pentru că aceea fiind problema satelor și prin urmare abia având ceva comun cu chestiunea muncitorilor industriali, pentru aceea rezolvirea ei trebuie căutată cu totul pe alt teren, pe terenul politicii sănătoase a satelor și trebuie despărțită cu totul de industrie, și astfel trebuie stăruit la rezolvarea ei prin o politică socială acomodată împrejurărilor speciale agricole.

Proiectele făcute în scopul de a asigura pe sama agriculturii puterile de muncă necesare și pentru ameliorarea referințelor dintre patroni și muncitori sunt:

1. Congresul se pune pe punctul de vedere al reglementării internaționale a poliției dela granițe și a agenților pentru emigrări.

2. Congresul ține că e necesară înființarea judecătorilor alese în scopul controverselor ivite în chestia muncitorilor, ca prin aceste să se înlesnească atât

patronilor cât și muncitorilor obținerea dreptății pe căi lesnicioase și fără spese.

3. Congresul se declară pentru repausul de Dumineca a muncitorilor agricoli cu excepțiunea: 1. pe timpul secerișului; 2. a lucrărilor casnice și 3. cu ocazia provederii cu nutreț pe sama vitelor.

Guido *Krafft*, profesor, a prezentat următorul proiect:

Chestiunea muncitorilor fiind una dintre chestiunile cele mai grele și mai incurcate din complexul afacerilor tuturor statelor culturale, fiindcă cu ea împreună ele prosperează sau dau faliment, congresul al VIII-lea economic declară, că chestiunea muncitorilor s'ar putea aranja mai cu succes și s'ar putea ține în o alvie potrivită, dacă din patroni și muncitori, din agricultori și economiști, s'ar înființa o reuniune independentă, care ar avea caracter local, iar în cerc mai larg caracter internațional.

Directorul de domenii *Maschat* a emis următoarea părere:

Îngrijirea binevoitoare a agriculturii de ameliorarea modului de traiu al muncitorilor prin simbrie stabilită cu dreptate, prin provederea lor cu locuință sănătoasă, prin ocupațiune corespunzătoare în timpul iernii: — conduce pe muncitor la respectarea muncii și asigură mai bine decât oricare alte dispoziții relații bune între patroni și muncitori. Desvoltarea prosperă a chestiei muncitorilor se poate aștepta numai dela înființarea unei instituțiuni de intervenție (cameră de muncitori) compusă din reprezentanți ai patronilor și muncitorilor, instituție pentru care inițiativa ar trebui să se facă de către ministerul de agricultură.

Washitel, directorul școlii de agricultură din *Klagenfurt* a prezentat următorul proiect:

Rezolvarea satisfăcătoare a chestiunii muncitorilor agricoli se poate face numai prin o politică agrar-socială ducătoare la scop. Pentruca agriculturii să li-se poată face posibil jertfele împreunate cu aceasta, prin o politică agrar-economică trebuie să li-se ridice capacitatea de prestațiune. Nu de injuste interese agrare speciale e aici vorba, ci de interesele generale ale statului, pentrucă în adevăr lupta în contra despopulării satelor este interes de stat.

Din proiectele citate urmează că pentru rezolvarea chestiunii muncitorilor ar avea o influință favorabilă în locul prim o judecătorie aleasă și compusă din reprezentanți ai patronilor și muncitorilor, care ar lua în mână plasarea lucrătorilor și ar stabili împreună modalitățile de câștig și aprovizionare ale acestora.

S'a relevat încă în congres că fiecare stat are trebuință de o politică socială sănătoasă la sate, și că în lucrarea aceasta statele trebuie să fie reprezentate, luând totodată parte însemnată și agriculturii.

JURISDICȚIUNE.

Tovărășiile de conzum și nemembrii. Tovărășiile de tot felul, dar mai ales cele de conzum, cari în ultimii ani au început a se răspândi pretutindena în țara noastră, și în timpul mai nou și în ținuturi locuite de poporul nostru, au fost dela început și sunt și azi continuu dușmănite din partea neguțătorilor de pe sate, cu deosebire semți, cari văd în ele niște concurente, cu cari nu pot da piept și cari le scurtează în măsură însemnată veniturile din trecut, când erau singuri stăpâni asupra pungii poporului țaran. Din motivul acesta neguțătorii interesați se și silesc

a face cât mai multe neajunsuri tovărășiilor de conzum, contra cărora, în lipsă de alte mijloace eficace de combatere, invoacă uneori și legea. Cea mai obișnuită acuză, ce se ridică contra tovărășiilor de conzum este că contrar dispozițiilor §. 223 al legii comerciale. vând mărfuri și la nemembrii de ai tovărășiei.

O astfel de arătare s'a pertractat nu de mult la tribunalul din *Panciova*, care aflând arătarea bazată a rezolvat cauza în favorul neguțătorilor păratori și pedepșind pe membrii direcțiunii tovărășiei de conzum cu amendă de câte K 50 i-a îndrumat să sisteze vânzarea de mărfuri la nemembri. Tabla reg. din *Timișoara* însă în opoziție cu instanța primă a respins cererea, cu motivarea că *in sensul §-ului 248 al L. C. dizolvarea tovărășiei pe motiv, că se abate dela scopurile indicate în §. 223 al L. C. sunt îndreptățiți a o cere numai membrii interesați ori autoritățile administrative.*

Curia reg. prin sentința sa Nr. 1354/906 a aprobat hotărîrea tablei reg.

Va să zică, conform părerii Curiei, dizolvarea tovărășiei de conzum fiindcă vinde mărfuri la nemembrii poate urmă numai la cererea celor interesați, adecă a membrilor tovărășiei sau a autorităților administrative.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 13 Iunie 1907.

Pe toate piețele financiare situațiunea s'a ameliorat puțin, mai ales prin aceea că a scăzut cererea, pentrucă abundență de numărare nu domnește pe nici o piață; din contră rezerva de bilete a băncilor de emisiune — atât în patrie cât și în străinătate — este mult mai mică decât în aceiași perioadă a anului trecut. Dacă cererile la banca imperială germană vor fi tot așa de mari în luna aceasta, ca și în Iunie 1906, atunci pretenziunile băncii ar trebui să crească cu 450 milioane mărci și ar ajunge la cifra enormă de 1500 milioane mărci.

În săptămâna primă a lunei curente circulațiunea de bilete a scăzut în *Berlin* cu 19 milioane, dar în același timp a scăzut și metalul nobil cu 13·4 milioane, iar rezerva de bilete a ajuns la 132 milioane mărci. Asemenea și în *London* a scăzut metalul nobil cu 460,000 funți sterling, cari au trecut la banca *Franciei* pentru coperirea polițelor expirate.

Situațiunea băncii a. ung. din 7 crt. se prezintă foarte favorabil, circulațiunea de bilete și escontul a scăzut în măsură conziderabilă (cea dintăiu cu 36·4 milioane, escontul cu 23·4 mil). Din contră metalul nobil a crescut cu 1·44 milioane și rezerva de bilete cu 37·86 milioane coroane.

Cu toate acestea în apropierea încheierii semestrale o reducere a etalonului nimenea nu o crede posibilă.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Banca populară*“, societate pe acții din *Zagra*, a căreia înființare s'a semnalat la timpul său și în *Revista* noastră, și-a ținut adunarea generală de constituire la 2 crt., fiind de față 43 acționari, cari au reprezentat 392 acții. S'a decretat înființarea societății cu capital de K 50,000 împărțit în 500 acții à K 100. Direcțiunea numită din partea fondatorilor pe primii 3 ani se compune din următorii domni: *Ma-*

cedon Maniu, inv. penz., Ioan Zinveliu, preot, Teodor Bobol, plugar Jacob Zinveliu, plugar, toti din Zagra; Ioan Rusu, preot in Poieni; Spiridon Fetti, inv. penz. in Suplai; Teodor Dumitru, preot in Runc; Valeriu Porutiu director la „Bistrițana“. Ioan Corbu, notar la sedria orfanală și Dr. Victor Onișor, avocat, toti din Bistrița. In comitetul de supraveghiere au fost aleși domnii: Ioan Micu, Leon Fetti, Dumitru Russu, toti învățatori; Mateiu Sirlincan, contabil la „Coroana“ din Bistrița și Emil Tișca, contabil la „Mercur“ din Năsăud. Ca contabil funcționează d-nul Clement Drăgan, iar postul de cassar s'a incredințat dlui Simion Pugna.

„Lăpușana“, institut de credit și economii, societate pe acții in Lăpușul-ung. (comitatul Solnoc-Dobăca) noua întreprindere financiară înființată cu capital societar de K 100.000 înregistrându-și firma, și-a început activitatea la 3 crt.

„Solidaritatea“ asocierea băncilor noastre, precum aflăm dela loc competent își va ține adunarea generală de constituire pe la mijlocul lunii viitoare.

CRONICA.

Necrolog. Mihailă Mihăilas, directorul in penziune al institutului „Bistrițana“ din Bistrița a repausat la 13 crt. in Bistrița in etate de 61 de ani.

Conferență pentru uniformitatea contabilității. Asociațiunea „Magyarországi pénzügyesek országos szövetsége“ din Budapesta a convocat pe 21 crt. o conferință de specialiști in chestiunea uniformității contabilității institutelor de bani din țară. La conferință a fost invitat din partea prezidiului asociației numite și directorul Revistei noastre, dl I. I. Lăpădatu, care va și participa la ea.

O nouă însoțire sistem Raiffeisen s'a înființat de curând in comuna Agărbiciu (cottul Târnavamare). Numărul membrilor înscriși este 30. Statutele sunt deja aprobate din partea tribunalului regese din Elisabetopole și firma înregistrată, astfel că in timp apropiat însoțirea își va putea începe activitatea. Îi dorim cel mai bun succes!

„Reuniunea economică“ din Orăștie și-a ținut la 2 crt. adunarea generală sub prezidiul d-nului Ioan Moța, cu care ocaziune noul comitet conducător a fost constituit cum urmează: Prezident: Vasile C. Osvadă; Viceprezident: Ioan I. Lăpădatu; Secretar: C. Baicu; Cassar: Simion Vlad și Econom: I. Fleșeriu; iar membri domnii: Vasile Domșa, Dr. Tr. Frențiu, I. Moța, D. David, I. I. Vulcu, Ioan Lăzăroiu, Nic. Trif, D. Rob, Sam. Lăzăroiu și Irimie Boca.

Adunare generală de constituire nimicită. Tribunalul din Arad ca tribunal comercial a nimicit de curând a doua oară adunarea de constituire a unei întreprinderi financiare maghiare in înființare in acel oraș. De prim dată tribunalul a dificultat că plata celor 30% ale capitalului societar s'a certificat printr'un extras de registru dela o însoțire din Arad, ai căreia membrii din direcțiune sunt totodată fondatorii noiei întreprinderi. A doua oară societatea din chestiune a prezentat asupra celor 30% un extras de registru dela o însoțire din capitală; tribunalul nici acest

document nu l-a admis, ci pretinde ca noua societate să depună cele 30% ale capitalului societar la vre-un institut de bani mai mare din Arad.

Bani de buzunar pentru practicanți de bancă. Nu este vorba, cum s'ar părea din titlul de mai sus, ca practicanții cu conziderare la modesta retribuțiune ce de regulă o primesc când își încep cariera, să mai primească și bani de buzunar, ci de un caz in adevăr unic in felul său. Anume, precum i-se comunică lui „Magyar Pénzügy“ din partea unui funcționar de bancă, un institut de bani din Szarvas publică concurs pentru ocuparea a trei posturi de practicanți, in care pune in vedere candidaților ca retribuțiune bani de buzunar de câte K 30, lunar cu adausul că depinde de zelul, purtarea și capacitatea aleșilor timpur când vor primi salare regulate. Dela viitorii practicanți cu bani de buzunar, institutul din chestiune cere *absolvarea unei școale sup. de comerțiu*. Cu drept cuvânt observă corespondentul lui „M. P.“ că institutul care publică concursul amintit pare a avea intențiunea să cruțe in modul acesta puteri de lucru stabile, ceea ce este deadreptul un abuz. când număroși funcționari de bănci stau in posturi inferioare ori chiar fără post. Pe lângă astfel de prospecte de viitor in cariera de funcționari de bancă, mulți tineri capacitați și cu vocațiune pentru cariera economică vor fi instrăinați de școalele comerciale, mai ales că nu este imposibil ca răul exemplu al băncii din Szarvas să afle imitatori și in alte părți. Sperăm însă că la băncile noastre nu!

Societăți de reviziune in Ungaria și Austria. Am amintit in „Cronica“ numărului nostru ultim despre trei mari societăți pe acții din Germania cari se ocupă prin organele lor in mod profesional cu revizuirea registrelor diferitelor întreprinderi comerciale. Precum se anunță acum, in Budapesta încă este pe cale a se fondă o asemenea societate, care fără indoială va face și la noi bune servicii pe terenul controlului.

O societate analogă societății „Treuhandgesellschaft“ din Germania se fondează in Praga, din partea unui consorțiu, in numele căruia un avocat a cerut și obținut deja concesiunea. Capitalul de acții este proiectat la început cu K 200.000.

BIBLIOGRAFIE.

„Viierul român“. Reuniunea română de agricultură din Sibiu și-a sporit biblioteca prin edarea cărții „Viierul român“ sau noua cultură a viilor. Indrumări practice pentru viieri, de Nicolau Iosif, învățator in Aciliu și membru in comitetul central al reuniunii.

Lipsa unei astfel de cărți a fost de mult simțită și conducătorii Reuniunii au căutat să umple acest gol. Să nu ne mirăm prea mult, dacă până acum vierii noștri s'au arătat străini și nu s'au putut împrietini cu prenoirea viilor nimicite de filoxeră. Cauza principală, este a se căuta in lipsa de indrumări și cunoștințe, cari să-i facă cunoscuți cu noua cultură a viilor. Cartea aceasta apărută de curând, este menită să călăuzească pe viieri, in toate lucrările lor și rând pe rând să le arete, cum au să săvârșească fiecare lucrare ce o cere noua cultură precum: rigolarea pământului, păruitul, săditul, tăiatul, săpatul, plivitul, stropitul, altoirea in lemn copt și in loc verde, boto-

șitul ș. m. a. Aceasta va fi în viitor de mult folos viierilor noștri.

Inteligenta și cu deosebire domnia notari, preoții și învățătorii dela sate își vor implini o sfântă datorie, stăruind ca această cârtică să nu lipsească din nici o casă a viierilor români. Povetele date de autorul cărții, limba ușoară și curgătoare, pe înțelesul tuturor, ilustrațiile bine nimerite și descrierile amănunțite făcute la fiecare lucrare ce o cere noua cultură a viilor, vor înlesni viierilor drumul ce duce la o lucrare mai cu pricepere, mai rațională și vor deștepta în ei interesul pentru cetit. Având în vedere frumosul scop ce-l urmărește cartea aceasta, o recomandăm cu toată căldura.

„Der Aufsichtsrat der Aktiengesellschaft“, („Comitetul de supraveghiere al societății de acții“) de **Dr. Adolf Cahn**. Editura: Dr. W. Rothschild, Berlin W. 30. Prețul M. 5-60, legat M. 7.

„Gyakorlati utmutatás a váltó helyes kiállítására“, („Îndreptar practic pentru umplerea corectă a cambiiilor“) de **Oscar Forrai**, funcționar al băncii „Magyar ált. takarékpénztár r. t.“, Budapesta. Prețul K 1. Broșurica are următorul cuprins: materialul cambiei, exteriorul ei; persoanele, ce figurează pe ea; recerințele esențiale, cambii cu scadență validă și nevalidă, timbrul cambial, girul (indossamentul) și alongul, modele de cambii, schimbarea blanchetelor de cambii stricate. Broșurica este de folos mai ales pentru laici în chestii cambiale, pentru specialiști mai puțin.

Posta Redacției.

Dlui M. S. în R. La efectuarea de plăți cassierile statului sunt obligate a primi piese a K 1 argint, în cantitate nelimitată, particularii din contră numai până la K 50 (§. 17 al art. de lege XVII: 1892). Piesele à 20 și 10 fileri nichel trebuie primite atât din partea statului, cât și de particulari până la suma de K 10. Piesele à 2 și 1 filer aramă cassierile statului sunt obligate a le primi ca plată până la suma de K 10, iar particularii până la suma de K 1. Piesele à K 5 se primesc din partea statului în cantitate nelimitată, de particulari trebuie primite până la K 250 (§. 5 al art. de lege XXXII: 1899).

Când este vorba de schimb și nu de plată, cassierile statului sunt obligate a primi în senzul §-ului 27 al artic. de lege XVII: 1892 monete în cantitate nelimitată.

Sumar.

Concurența. — Vieșă economică a Ungariei în ultimele patru decenii. — Al VIII-lea congres economic internațional. — Jurisdicțiune: Tovărășile de conzum și nemembrii. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Banca populară“, Zagra, „Făgetana“, „Solidaritatea“. — Cronică: Necrolog, Conferență pentru uniformitatea contabilității, O nouă însoțire sistem Raiffeisen, „Reuniunea economică“ din Orăștie, Adunare generală de constituire nimerită, Bani de buzunar pentru practicantii de bancă, Societăți de reviziune în Ungaria și Austria. — Bibliografie: „Viierul român“, „Der Aufsichtsrat der Aktiengesellschaft“, „Gyakorlati utmutatás a váltó helyes kiállítására“.

Bursa de București.

Cursul din 12 Iunie 1907.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde	Lei	101
„ „ „ 274 „ „ 1890, 4%	„	„	93
„ „ „ 180 „ „ 1898, 4%	„	„	89 ^{1/2}
„ „ „ seria A. și B. din 1905, 4%	„	„	90 ^{3/8}
„ „ „ convertită din 1905, 4%	„	„	90 ^{3/8}
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	„	„	102 ^{1/2}
Scrisuri fonciare rurale 5%	„	„	102 ^{1/4}
„ „ „ „ 4%	„	„	91
„ „ „ urb București 5%	„	„	100
„ „ „ „ Iași . . . 5%	„	„	96

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 12 Iunie 1907.

V A L O R I		Viena vinde	Bpes'a vir de
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, ... scut. de dare	111—	111-25
4	„ „ Cor. . . . . „ „	93-25	93-20
3 ^{1/2}	„ „ „ „ „ „	82-30	82-50
—	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . „ „	194-25	195—
4	„ p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	147—	146—
3	Impr. p. regul. Porților de fier . . . . . „ „	75-75	76—
4 ^{1/2}	Oblig. de regalii croato-slavone „ „	100-75	101-50
4	„ rurale ungare . . . . . „ „	93-50	94-75
4	„ „ croato-slav. . . . . „ „	—	96-50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc de dare	97-60	97-75
4	„ „ „ lan.-Iulie „ „	97-55	97-75
4-2	„ „ în hârtie, Febr.-Aug. „ „	99-50	99-50
4-2	„ „ argint April-Oct. „ „	99-55	99-50
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	151-75	153—
4	„ „ 1860 à fl. 100—	211—	211—
—	„ „ 1864 à fl. 100—	253-50	256—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116-20	116-50
4	„ „ Cor. . . . . „ „	97-60	97-75
3 ^{1/2}	„ „ de invest. „ „	87-80	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	93-30	93-60
5	„ „ Viena	101-70	—
6	„ bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	120-50	120—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	93-40	95—
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	97-70	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99-50	99-50
4	„ „ 50 ani în coroane	100-60	100-60
4	Banca comer. ung. Pesta în fl.	100-05	100-90
4 ^{1/2}	„ „ „ „ în cor.	95-75	96—
4 ^{1/2}	Obl. com. „banca „ung. „ Pesta cu 10% premie	106-20	107—
4	„ „ „ „ repl. 60 ani	95-75	96—
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	95-50	95-50
4	Obl. com. „ „ „ „ în cor	95-25	95—
—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	114-50
4	Scris fonc Inst. de credit fonciar ungar în cor.	94-65	95—
4 ^{1/2}	Banca ipotecară ungară în cor.	100-75	101—
4	„ „ „ „ „ „	95-50	95-50
—	Obl. cu premii Banca „ung. hip. à K 100	—	115-50
5	„Albina“, Sibiu	—	101—
4 ^{1/2}	„ „ „ „ „ „	—	100—
4 ^{1/2}	Cassa de păstrare generală Sibiu, ...	101—	101—
4	„ „ „ „ Brașov	96-50	96—
4 ^{1/2}	Inst. de credit fonciar Sibiu, ...	101-50	101-50
4 ^{1/2}	„ „ „ „ „ „	101—	101—
4	„ „ „ „ „ „	96—	97—
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1880 à fl. 100	267-50	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1889 à fl. 100	279-50	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	250—	252—
2	„ „ „ sâmbesc à fres 100	103-50	105—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	256—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	23-20	24—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	441—	445—
—	Buda, comuna à fl. 40—	200—	185—
—	Pálffy, à fl. 40—	180—	180—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	46—	48—
—	„ „ ungară, à fl. 5—	29-50	30-50
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	470—	485—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	9-0
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4—	—	11-50
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11-38	11-43
—	20 franci aur	19-23	19-21
—	20 marce aur	23-60	23-60
—	Sovereigns pr bucată	24-08	—
—	Ruble hârtie per bucată	2-53	2-53
—	100 Marce hârtie	118-05	118-10
—	100 franci hârtie	—	96-17
—	100 lire hârtie	95-75	95-90
—	100 lei hârtie	—	95-50

Cursul pieții Sibiiu din 13 Iunie 1907.

	se cump.	se vând.
Galbini	K 11-27	11-33
Lei (bilete)	" 94-80	95-20
Lei (argint)	" 94—	95—
Maree (hârtie sau aur)	" 117-57	117-97
Napoleond'or	" 19-12	19-20
Lire turcești (aur)	" 21-55	21-75
Sovereigns	" 23-90	24-10
Ruble (hârtie)	" 251-30	253-25
Ruble (argint)	" 246—	248—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 12 Iunie 1907.

	per 100 kg. vinde . .	19—1980
Grâu de Bănat	" " " "	19-50-20-65
" " Tisa	" " " "	19-40-20-25
" " Pesta	" " " "	19-40-20-20
" " Alba-reg.	" " " "	19-10-19-90
" " Bacica,	" " " "	15-25-15-70
Secară	" " " "	13-80-14-10
Orz	" " " "	15-35-16—
Ovês	" " " "	11-95-12-20
Porumb	" " " "	—
Rapiță,	" " " "	120-134—
Slănină (clisă)	" " " "	149-150—
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	

„Bihoreana“, institut de credit în Oradea-mare.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Bihoreana“, societate pe acții în Oradea-mare publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar** la filiala institutului din comuna Tinca (Tenke, comitatul Bihor).

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar anual de 1200 coroane și
2. Relut de cvartir 400 coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au pregătirile și praxa necesară pentru de a purtă independent agendele de cassar și recursurile instruate cu documentele de lipsă sunt a i-se prezentă în persoană directorului executiv al institutului Dr. Coliolan Pap, cel mult până în 30 Iunie 1907.

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și după ce direcțiunea va constată, că corăspunde întru toate recerințelor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupă cel mult în 5 Iulie 1907 și cassarul nou ales, imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupă postul, are să depună la cassa centralei institutului o cauciune de K 2000 adică douămii coroane.

Oradea-Mare, la 12 Iunie 1907.

„GRĂNIȚERUL“, institut de credit în H.-Dobra.

PROSPECT.

Adunarea noastră generală extraordinară, ținută la 8 Maiu 1907 a luat cu privire la înmulțirea capitalului social, următorul concluz:

1. Capitalul social, pe baza §-ului 4 din statute, se înmulțește dela 150,000 coroane până la suma de 300,000 coroane.

La înmulțirea capitalului social acțiunile vechi au drept de preferință, și pentru exercierea acelui drept, acțiunile vechi trebuie prezentate direcțiunii spre stampilare.

2. Fiecare acționar vechiu are drept să opteze din emisiunea nouă, cu prețul de 105 coroane, atâtea acții noue, câte posedă din emisiunile de mai înainte.

Suma ce e peste prețul nominal de 100 coroane se va contă la fondul de rezervă.

3. Dreptul de optare se poate exercia până în 30 Iunie st. n. 1907.

Acei acționari vechi, cari până la acel termen nu au participat la subscriere, necondiționat își perd dreptul de prioritate și favorul punctului 2. la subscrierea de acții din aceasta emisiune nouă.

4. Până la 30 Iunie st. n. 1907, fiecare acționar e dator a solvi la cassa institutului 5 coroane în favorul fondului de rezervă și 20 coroane, ca prima rată din prețul de emisiune, de fiecare acție subscrisă, respective optată.

Ratele următoare vor fi a se plăti după fiecare acție: câte 20 coroane până în 30 Septembrie 1907

" 20	" " "	31 Decembrie
" 20	" " "	31 Martie 1908
" 20	" " "	30 Iunie

Fiecare acționar are însă drept a solvi deodată și mai multe, sau toate ratele, înainte de termenii fixați.

5. La emisiunea aceasta nouă de acții încă se va aplica dispozițiunile §-lui 9 din statute.

6. Acțiunile deplin plătite vor participa la dividendă anuală de gestiune 1909.

Dela plătitura ratelor până la 31 Decembrie 1908, acționarii noi primesc 6% interese după capitalul vărsat.

7. Acțiunile neoptate de acționarii vechi, direcțiunea le vinde din mână liberă și la neacționari, începând din 1 Iulie 1907, și anume: bucata cu prețul de 120 coroane, din care sumă 20 coroane trec în favorul fondului de rezervă.

Acești acționari au a solvi la subscriere de fiecare acție câte 20 coroane taxa fondului de rezervă și 20 coroane ca prima rată din prețul de emisiune.

Față de acești acționari noi încă se vor aplica dispozițiunile din punctele 4, 5 și 6 din acest prospect.

Acționarii noi începând cu anul de gestiune 1909, intră în toate drepturile acționarilor vechi.

H.-Dobra, la 8 Maiu 1907.

Direcțiunea institutului de credit și economii
«Grănițerul».

Acest prospect și formularul declarațiunii pentru subscriere de acții din emisiunea nouă s'a expedit la adresa fiecărui acționar, și la cerere trimitem cu plăcere tuturor, cari se interesează de emisiunea nouă a institutului nostru.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 150.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice” în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabili-
tății în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

== Nr. 2. ==

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei”, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

== Nr. 5-8. ==

Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,
secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procura dela domniilor autori în Sibiu și Orăștie
cele două dintâu à 50 fil., a treia cu K 1— și a
patra cu K 2—.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de
casse și locuințe).

Nr. 2 (24—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avan-
tagioase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri
considerabile de premii pentru membrii oricărei
reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Drepturile, datorințele și răspundabilitatea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu
sau la Librăria arhiepiscopale din Sibiu, cea
dintâi cu prețul de K 3—, iar cea din urmă
cu prețul de K 150.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul,
organizația, operațiunile și importanța
băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația »Re-
vistei Economice«, cu prețul de 1
coroană.